

Juan Carlos Olivares

Quadern de teatre

Lluïsa Cunillé triomfa amb 'Après moi, le déluge', un altre encàrrec saldat amb èxit després de 'Barcelona, mapa d'ombres'

Entranyes pútrides

L'encàrrec té un influx positiu sobre l'escriptura de Lluïsa Cunillé. La seva resposta a una petició de la Sala Beckett va ser *Barcelona, mapa d'ombres*. La sol·licitud del Lliure de fer un text a partir de l'últim informe de la FAO sobre malnutrició i mortalitat infantil s'ha saldat un altre cop amb èxit amb *Après moi, le déluge*. Mobutu Sese Sekon, en les seves últimes paraules com a defenestrat dictador i cleptòcrata del Zaire, augurava el gran diluvi sobre la Terra. Megalomania en estat pur per tancar el penúltim capítol de la història de l'actual República Democràtica del Congo.

La tria geogràfica no és casual. El caràcter oníric de la peça té les arrels en l'aura literària que envolta aquest racó d'Àfrica. S'ha de recular fins al 1892 per trobar-se amb l'origen del mite. Leopold II, rei dels belgues, fa del Congo la seva finca particular. Una terra sense llei oberta al tràfic d'ivori. Un camp d'atrocitats on caurà un jove Joseph Conrad. D'aquesta experiència personal naixerà *En el cor de les tenebres*, una obra sobre l'asfixiant fascinació de l'horror. Un viatge a la foscor de l'home el destí del qual és l'Estació Central, un lloc dit ara Kinshasa.

En un habitació de l'hotel d'aquesta ciutat es troben una intèrpret (refugiada voluntària en l'oasi de la piscina clorada) i un comercial dedicat al tràfic de coltan, mineral imprescindible per mantenir la civilització contemporània. Ell necessita els seus serveis. Té una cita amb un vilatà. Una altra oportunitat per posar a prova les seves habilitats de negociador amb avantatge. Però quan els tres per-

Vicky Peña i Andreu Benito protagonitzen un autèntic recital interpretatiu a 'Après moi, le déluge' ■ FRANCESC MELCION

sonatges estan anunciats, Cunillé trenca l'atmosfera realista del pròleg i un aire de somni sufocant, abrigat per l'envoltant penombra de Mingo Albir, s'apodera de la situació. L'home que completarà aquesta forçada trinitat és un personatge invisible. Una veu que només es manifesta a través de la intèrpret. Un ésser sense veu pròpia –metàfora sobre la relació entre les colònies i les seves metròpolis– però amb la suficient força per ensenyorir-se –amb un poderós i

Palpar aquest humor biliós, aquesta malsana hipnosi de les paraules plenes de dolor és un dels mèrits de Cunillé

ancestral fantasma– de l'ànima de la intèrpret mèdiu. La seva història és denúncia i arma llancívola. Un conjur que, com en l'obra de Conrad, impregnarà les paraules del relat fins a vampiritzar la consciència trencada del depredador i mostrar-li l'abisme dels seus actes.

Palpar aquest humor biliós, aquesta malsana hipnosi de les paraules carregades de dolor és un dels mèrits de Cunillé, perfectament recolzada per Carlota Subirós, subtil mestra de cerimònies

d'un ritual d'evocació de fantasmes. Una complicitat que es rubrica amb un recital interpretatiu de Vicky Peña –una mèdiu continguda, ferma en la seva conquesta de l'espai dramàtic– i un igual d'extraordinari Andreu Benito, el successor de Kurtz, també en el seu secret anhelat de la mort. La millor oferta per a un home malalt. Pensava que només tenia entranyes –com la frase de Conrad que encapçala el muntatge– i només les tenia pútrides.

Ball de fantasmes

■ Els fantasmes també tenen un paper destacat a *Saló Primavera*, l'espai i el text escrit per Lluïsa Cunillé i Paco Zanzoso. No és aquesta la primera col·laboració a quatre mans dels autors, però, possiblement, no sigui la més harmoniosa. L'obra sembla una comèdia. L'adscripció al gènere és més una intuïció que una certesa. En realitat és sobretot un desig, una aspiració forçada. El *Saló Primavera* és una sala de ball decadent, amenaçada per l'avarícia municipal. Un ressò de realitat barcelonina. Un espai que carrega amb resignació les ombres de les seves anteriors reencarnacions (prostíbul, seu anarquista, hospital, presó, manicomi,

casa regional). Una versió abrupta, aspra, d'aquell altre saló de ball creat el 1981 per la companyia Théâtre du Campagnol, filmat després per Ettore Scola, que repassava 50 anys de la història de França. Un relat mut, explicat a través de les cançons. A *Saló Primavera* els personatges parlen perquè les parets expliquin els secrets, els passats i els presents. Una narració que és una coreografia d'intims deliris. Cadascú per on l'enfila. Un propòsit d'incomunicació –un recurs habitualment dominat per Cunillé– que en aquest muntatge es mostra estèril.

Una comèdia estranya, plena de personatges exiliats del melodra-

'Saló Primavera' és una comèdia estranya ■ SALA MUNTANER

ma, i molt escorada cap a l'home-natge a les dives sentimentals. Imatges fugaces de Petra von Kant i Marlene en la relació entre la cambrera (severa Tilda Espluga) i la propietària del local (glamurosa Lina Lambert) o de Blanche DuBois en la figura trencada de la clientela habitual (febril Aurea Márquez). Els homes, un porter i l'alcalde (Manel Dueso i Francesc Lucchetti), hi són per no fer ombra a les dones. Una peça rara que manipula sense gràcia la suma de nostàlgies d'un local que vol ser mirall de la història de la ciutat, de les petites històries que hi ha a les butxaques dels personatges que s'han bellugat entre les seves parets.